

**2015 m. pažangos siekiant
nacionalinių energijos vartojimo
efektyvumo tikslų ataskaita**

2017 m., Vilnius

Turinys

1. Santrauka	3
2. Pagrindiniai 2015 m. ekonominiai ir energetiniai rodikliai	4
3. Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas	5
4. Transportas	8
5. Svarbiausios praėjusiais metais įgyvendintos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, padedančios siekti bendrų nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų.	10
6. Valstybės pastatų atitiktis energinio naudingumo reikalavimams.....	17
7. Energija, sutaupyta taikant alternatyvias priemones.....	18

1. Santrauka

2015 m. pažangos siekiant nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų ataskaita (toliau – Ataskaita) suteikia pagrindą stebėti šalies pažangą, padarytą siekiant nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų.

Ataskaitai parengti buvo naudojami Lietuvos statistikos departamento, koordinuojančio šalies oficialios statistikos rengimą, bei kitų valstybės institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų oficialiai pateikti duomenys.

Ataskaitoje pateikiami 2015 m. Lietuvos ekonominiai ir energetiniai rodikliai, bendrosios pirminės ir galutinės energijos bei energijos suvartojimo transporto sektoriuje tendencijos, taip pat duomenys apie svarbiausias 2016 m. įgyvendintas teisėkūros ir ne teisėkūros iniciatyvas, padedančias siekti nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų, informacija apie valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atitiktį energinio naudingumo reikalavimams.

Atlikus surinktų duomenų analizę 2010–2015 m. laikotarpiu galima išskirti šiuos pagrindinius pažangos, padarytos siekiant nacionalinių energijos vartojimo efektyvumo tikslų, aspektus:

- šalies BVP ir pirminės bei galutinės energijos suvartojimo atsiskyrimas;
- teisėkūros priemonių, padedančių siekti nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų, gausa;
- gyventojų sąmoningumo didėjimas energijos suvartojimo srityje;
- pažangiųjų technologijų diegimas, įmonių sertifikuotų kokybės vadybos sistemų pagal tarptautinius standartus diegimas, taip pat darbo našumo bei aplinkos taršos rodiklių gerinimas;
- Daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) programa, kurios dėka vyksta nuolatinis ilgalaikis šalies daugiabučių pastatų atnaujinimo procesas;
- mažėjančios energijos sąnaudos atskiruose ūkio sektoriuose.

2015 m. taikant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones Lietuvoje buvo sutaupyta **567,1 GWh** energijos.

Bendras visų priemonių sutaupymo efektas skaičiuojant suminiu būdu nuo 2014 iki 2015 metų siekia **2063,9 GWh**.

Gerėjantys Lietuvos ekonominiai ir energetiniai rodikliai bei nuoseklus energijos suvartojimo efektyvumo lygio artėjimas prie Europos Sąjungos vidurkio turi teigiamos įtakos šalies konkurencingumui regioniniame ir globaliame lygmenyje bei prisideda prie šalies darnios plėtros.

2. Pagrindiniai 2015 m. ekonominiai ir energetiniai rodikliai

Šiame skyriuje pateikiami pagrindiniai 2015 m. šalies ekonominiai ir energetiniai rodikliai, pagal Energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos tvarkos aprašo 14 punkto nuostatas (1 lentelė).

1 lentelė. Pagrindinių 2014–2015 m. ekonominių ir energetinių rodiklių suvestinė

Rodiklis (mato vnt.)	Vertė		Pokytis	
	2014 m.	2015 m.	Skirtumas	Proc.
Bendrasis pirminės energijos suvartojimas (ktne)	6016,7	6021,5	4,8	0,1
Bendrasis galutinės energijos suvartojimas (ktne)	4845,2	4822,9	-22,3	-0,5
galutinės energijos suvartojimas pramonės sektoriuje (ktne)	998,6	945,5	-53,1	-5,3
galutinės energijos suvartojimas transporto sektoriuje (ktne)	1750,3	1844,4	94,1	5,4
galutinės energijos suvartojimas namų ūkių sektoriuje (ktne)	1401,5	1359,7	-41,8	-3,0
galutinės energijos suvartojimas paslaugų sektoriuje (ktne)	590,8	575,4	-15,4	-2,6
Bendroji pridėtinė vertė pramonės sektoriuje ¹ (mln. eurų)	9059,6	9163,3	103,7	1,1
Bendroji pridėtinė vertė paslaugų sektoriuje ² (mln. eurų)	19659,6	20065,2	405,6	2,1
Namų ūkių disponuojamosios pajamos ³ (per mėnesį eurų)	784,2	845,9	61,7	7,8
BVP ⁴ (mln. eurų)	33061,8	33649,8	588	1,8
Elektra, pagaminta šiluminėse elektrinėse (GWh)	2353,9	2760,9	407	17,2
Kogeneracijos būdu pagaminta elektra (GWh)	1458,0	1542,0	84,0	5,7
Šiluma, pagaminta katilinėse (ktne)	398,9	446,2	47,3	11,8
Kogeneracinėse elektrinėse pagaminta šiluma, įskaitant pramonės įmonių liekamąją šilumą (ktne)	372,6	312	-60,6	-16,2
Kuro sąnaudos šiluminėse elektrinėse (ktne)	677,9	631,9	-46	-6,7
Bendrasis keleivio kilometrų skaičius (tūkst. km)	4548671	4760876	212205	4,7
Bendrasis tonkilometrų skaičius (tūkst. tkm)	42942521	41018631	-1923890	-4,5
Gyventojų skaičius ⁵ (vnt.)	2921262	2888558	-32704	-1,1
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas				

2014–2015 m. galutinės energijos suvartojimas transporto sektoriuje išaugo (5,4 proc.). Šio sektoriaus energijos vartojimo pokyčių tendencijų detalesnė apžvalga bei išvados pateikiami Ataskaitos 4 skyriuje „Transportas“.

¹Grandininio susiejimo metodas.

²Grandininio susiejimo metodas.

³Piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui.

⁴Grandininio susiejimo metodas.

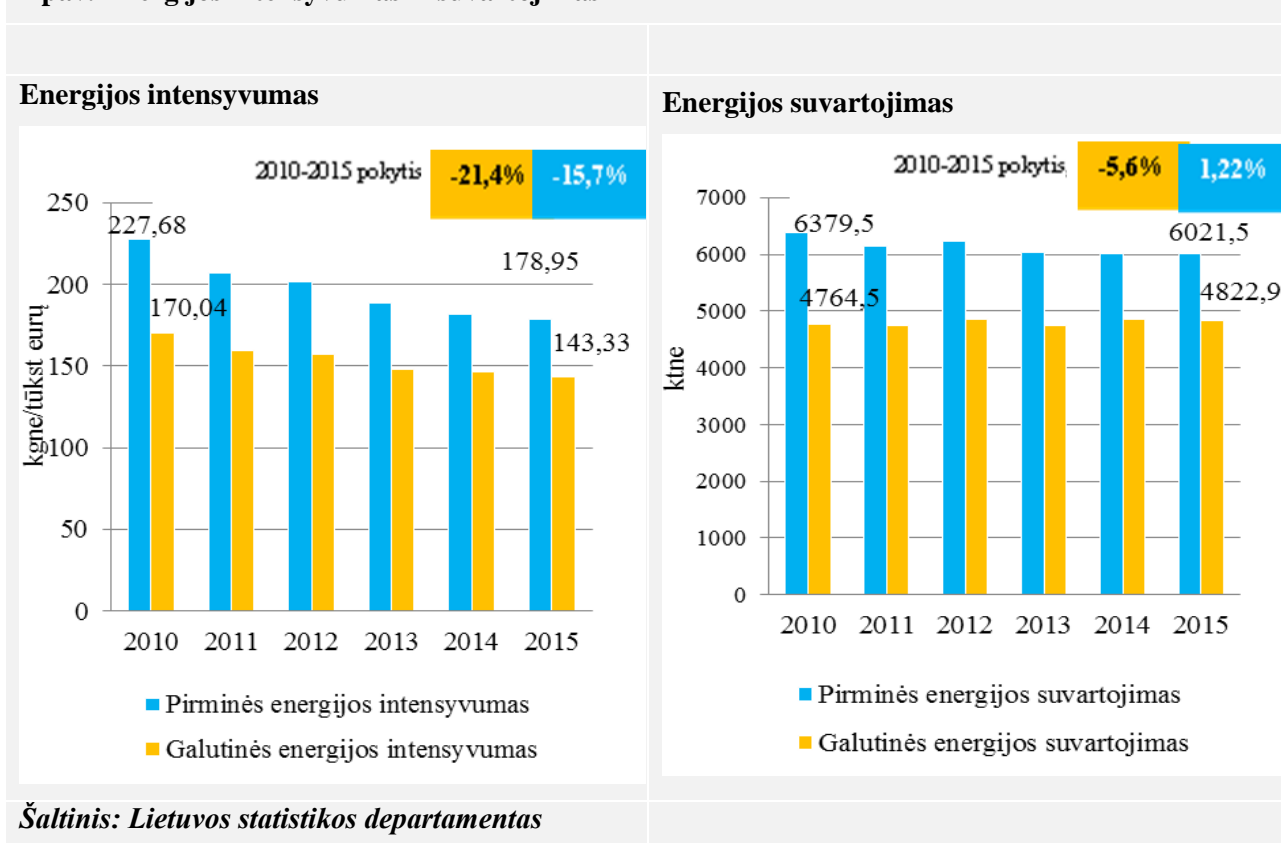
⁵Gyventojų vidutinis metinis skaičius.

3. Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas

2010–2015 m. laikotarpiu šalies ūkio energijos intensyvumas nuosekliai mažėjo (pirminės energijos -21,4 proc., galutinės -15,7 proc.). Šis energijos intensyvumo rodiklis nurodo, kiek energijos sąnaudų teko konkrečiam kiekiui prekių ir paslaugų šalyje sukurti (šalies bendrųjų vidaus energijos sąnaudų ir bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) santykis⁶) (1 paveikslas).

Sumažėjęs šalies ūkio energijos intensyvumas rodo, jog pirminės ir galutinės energijos sąnaudos 2010–2015 m. laikotarpiu kito nežymiai (pirminės -5,6 proc., galutinės 1,22 proc.), tačiau šalies BVP šiuo laikotarpiu išaugo (20,09 proc.). 2010–2015 m. šalyje buvo sukurta penktadaliu daugiau prekių ir paslaugų, tačiau su panašiu energijos kiekiu (2 paveikslas).

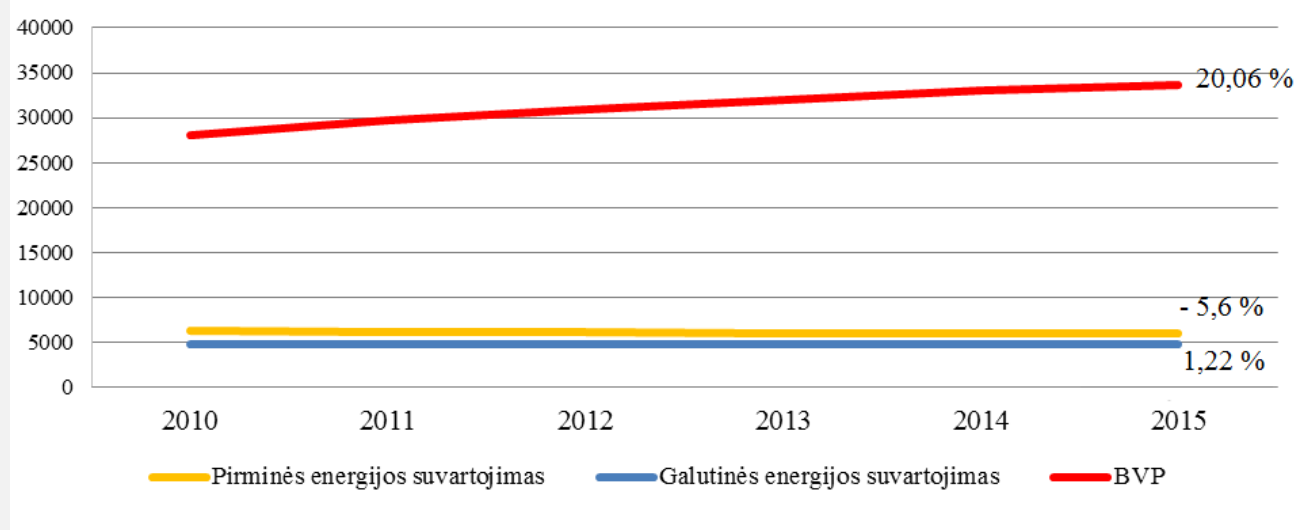
1 pav. Energijos intensyvumas ir suvartojimas

Lietuvos pirminės energijos intensyvumas Eurostat duomenimis buvo mažiausias tarp trijų Baltijos šalių. 2015 m. Latvijos energijos intensyvumas buvo 207,1 kgne/1000 eurų, o Estijos – 358 kgne/1000 eurų (3 paveikslas).

⁶ eSTŽ Elektroninis statistikos terminų žodynas <http://zodynas.stat.gov.lt/index/detail.aspx?id=278>

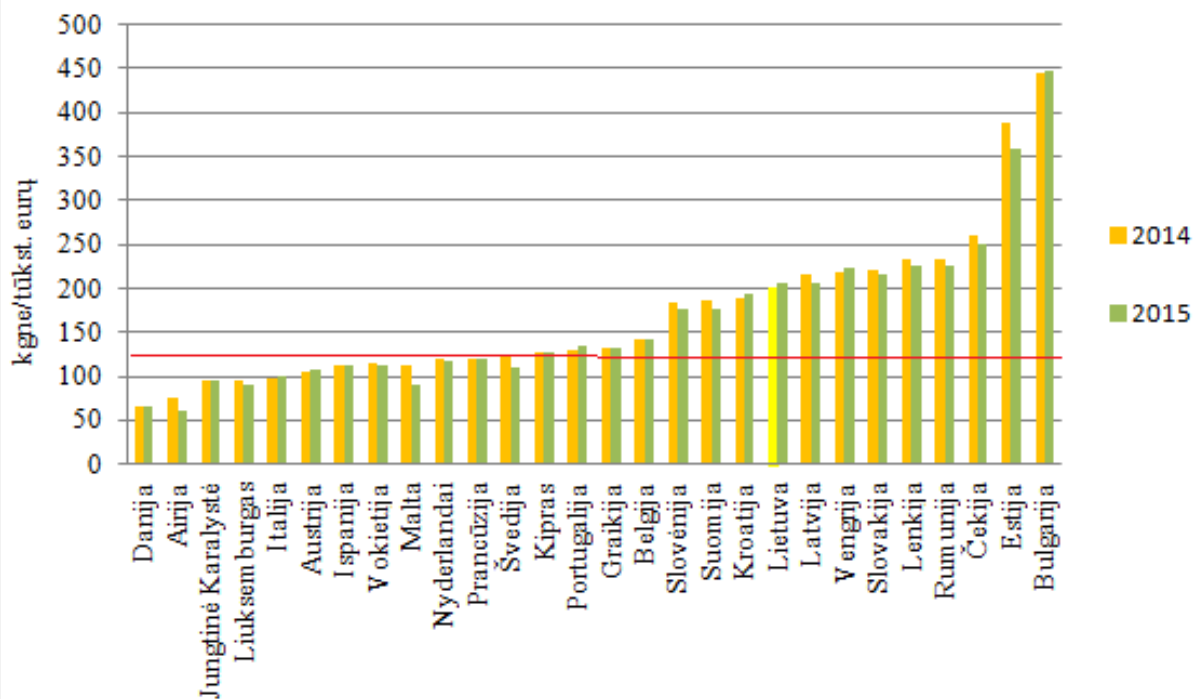
2 pav. Pirminės ir galutinės energijos suvartojimas (ktne) ir šalies BVP (mln. Eur)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2010–2015 m. galutinės energijos suvartojimas pagal sektorius: didžiausias energijos suvartojimo pokytis šiuo laikotarpiu fiksuotas transporto (18,9 proc.) ir namų ūkių (-14,7 proc.), mažesnis paslaugų (-4,2 proc.) ir pramonės (4,0 proc.) sektoriuose (4 paveikslas).

3 pav. Energijos intensyvumas

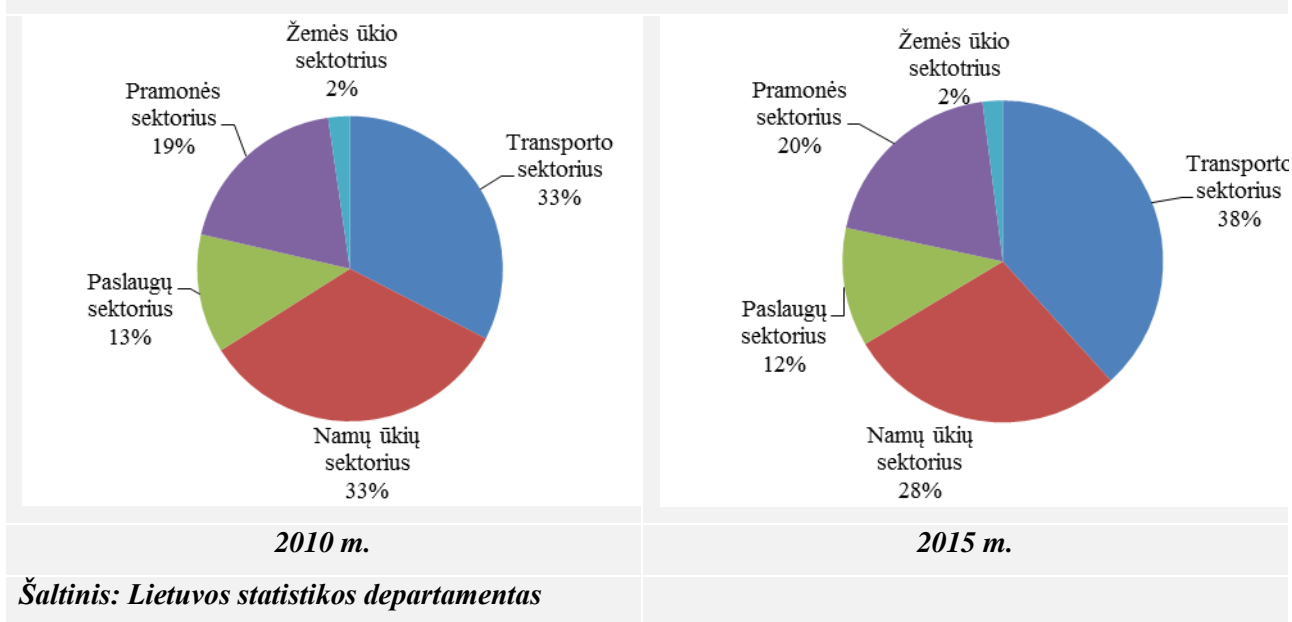
Šaltinis: EUROSTAT

Energijos suvartojimas transporto sektoriuje augo dėl nuosekliai augančių krovinių ir keleivių vežimo srautų, augančios sektoriaus pridėtinės vertės bei efektyvios valstybės institucijų kovos su kontrabandinėmis degalų (dyzelino) patekimu į šalies teritoriją iš trečiųjų valstybių politikos (Ataskaitos 4 skyrius „Transportas“).

Paslaugų sektoriaus energijos suvartojimas mažėjo dėl pažangiųjų technologijų diegimo plėtos, įmonių diegiamų sertifikuotų kokybės vadybos sistemų pagal tarptautinių standartų reikalavimus, taip pat darbo našumo bei aplinkos taršos rodiklių gerinimo. Pramonės sektoriuje pastebimos analogiškos technologijų diegimo, darbo našumo didinimo tendencijos, tačiau nežymų šio sektoriaus galutinės energijos suvartojimo augimą lėmė šio sektoriaus plėtra pokriziniu laikotarpiu.

Namų ūkių sektoriuje energijos suvartojimas mažėjimo dėl gyventojų sąmoningumo bei informuotumo augimo, taip pat valstybės institucijų ir pačių gyventojų įgyvendinamų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių (Ataskaitos 7 skyrius „Energija, sutaupyta taikant alternatyvias priemones“).

4 pav. Galutinės energijos suvartojimas pagal sektorius (proc.)

4. Transportas

Šiame skyriuje detaliau apžvelgiamas transporto sektorius, kuriame energijos suvartojimas paskutinius kelerius metus augo.

Kuro ir energijos galutinis suvartojimas transporto sektoriuje 2010–2015 m. augo 18,9 proc. Šis augimas daugiausia buvo sąlygotas augančio kelių transporto dyzelino suvartojimo. 2010–2015 m. laikotarpiu kelių transporto dyzelino suvartojimas išaugo 34,1 proc., automobilių benzino sumažėjo 31,7 proc., suskystintų naftos dujų sumažėjo 23,4 proc., kitų kuro rūšių suvartojimas šiuo laikotarpiu kito nežymiai (5 paveikslas).

Ši didelį dyzelino (ypač 2014 m.) suvartojimo augimą lėmė sugriežtinta sienos apsauga ir kontrabandinių degalų patekimo į Lietuvos rinką iš trečiųjų šalių apribojimai. 2014 m. vasario mėn. Lietuvoje pradėjo galioti tvarka, pagal kurią Lietuvos muitininkams buvo suteikta teisė iš sunkvežimių vairuotojų reikalauti raštu deklaruoti įvežamo kuro kiekį. Nuo vasario mėn. muitinės pareigūnai visuose tarptautiniuose muitinės kelių postuose pradėjo reikalauti krovinių transporto priemonių vairuotojų raštu deklaruoti iš trečiųjų šalių įvežamus degalus, esančius transporto priemonės kuro talpyklose. Vairuotojai muitinės patvirtintą keleivio deklaraciją privalo turėti visos kelionės metu, kol šioje transporto priemonėje naudojami lengvatinėmis sąlygomis į Lietuvos Respubliką įvežti degalai⁷. Vairuotojai privalėjo užpildyti ir pateikti muitinės postui, esančiam ties įvažiavimu į Lietuvą, specialią deklaracijos formą, kur turi būti įrašyti odometro rodmenys, nurodyta kuro bako talpa, kuro rūšis (išskyrus dujas) ir jo kiekis. Antrą deklaracijos egzempliorių vairuotojai privalėjo turėti visos kelionės metu.

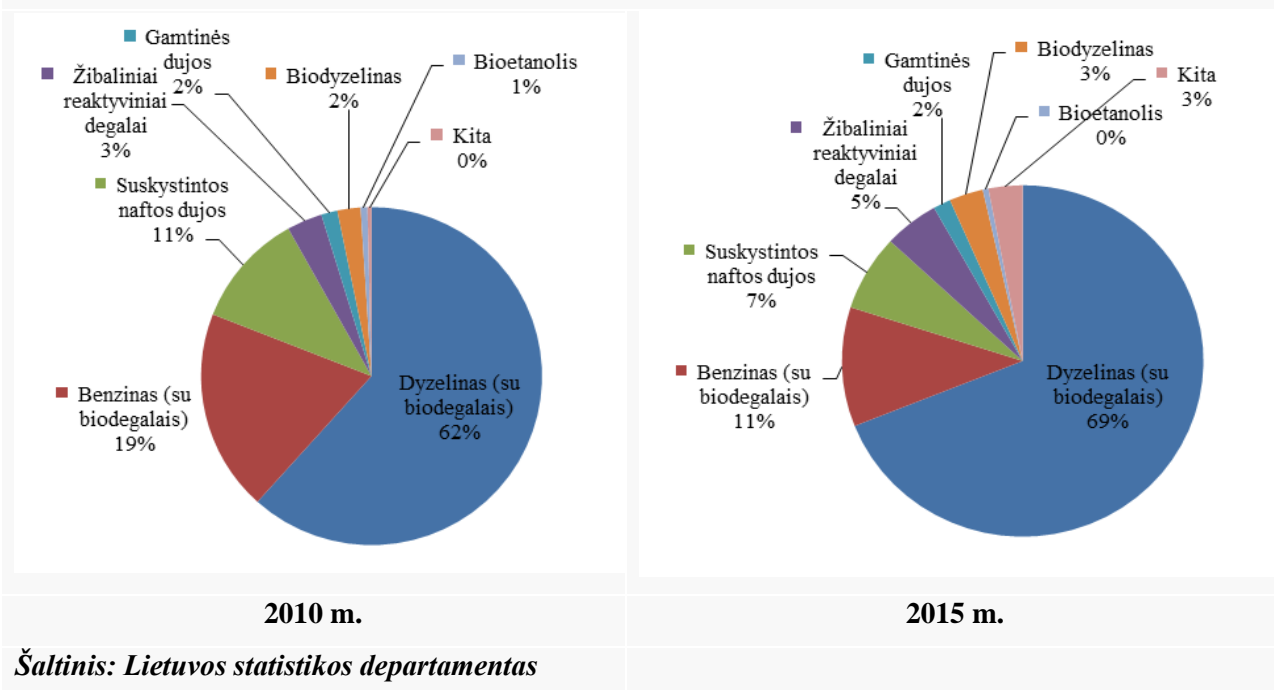
Įvežamas į Lietuvą kuras, esantis transporto priemonės kuro talpyklose, negali būti naudojamas kitoje transporto priemonėje, išskyrus tą, kurioje buvo įsivežtas. Šių degalų negalima nupilti ir sandėliuoti. Nupilti kurą leidžiama tik išimtiniais atvejais, jeigu transporto priemonei reikalingas skubus remontas. Apie šiuos atvejus vežėjai privalo nedelsdami pranešti artimiausiam muitinės padaliniiui. Jei nustatoma, kad degalų kiekis esantis bake neatitinka raštu deklaruotojo, vežėjas privalėjo sumokėti mokesčius valstybei.

2014 m. įvedus degalų patekimo į Lietuvą apribojimus, sunkiųjų naftos produktų kelių transporto dyzelino galutinis suvartojimas transporto sektoriuje išaugo 25,8 proc. nuo 1044,5 tūkst. tne (2013 m.) iki 1314,6 tūkst. tne (2015 m.).

Krovinių apyvarta kelių transportu augo ne taip žymiai. 2013, 2014 ir 2015 m. krovinių apyvarta kelių transportu augo 14,68 proc. nuo 2540,2 mln. tkm (2013 m.) iki 2913,2 mln. tkm (2015 m.).

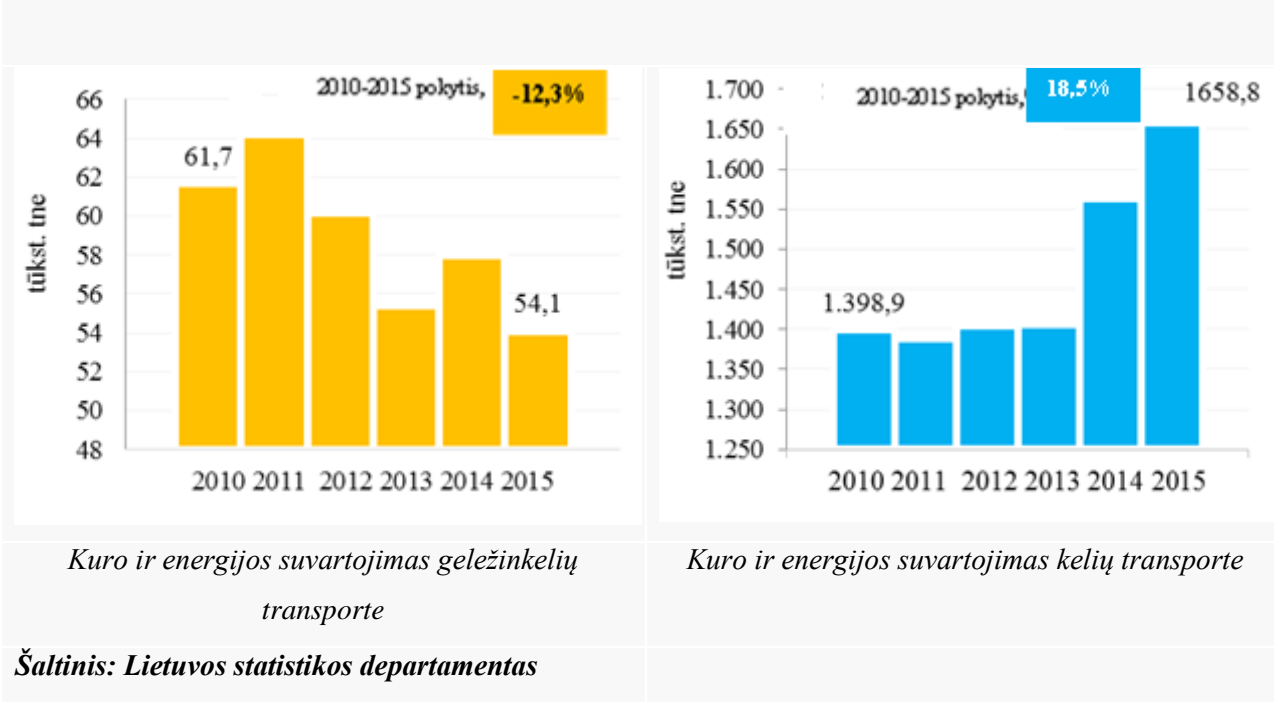
⁷ Lietuvos Respublikos muitinės 2014 m. veiklos ataskaita
http://www.cust.lt/mport/failai/veikla/veiklos_kryptys/2014_New_Atas_Metine.pdf

5 pav. Kuro ir energijos galutinis suvartojimas transporte (proc.)

Kuro ir energijos suvartojimas geležinkelių transporte 2010–2015 metais sumažėjo – 12,3 proc. Šį sumažėjimą lėmė geležinkelių transporto esamos įrangos modernizavimo ir atnaujinimo, Europos Sąjungos bei kitų fondų lėšų panaudojimas modernizavimo projektams įgyvendinti (6 pav.).

6 pav. Kuro ir energijos suvartojimas geležinkelių ir kelių transporte (tūkst. tne)

5. Svarbiausios praėjusiais metais įgyvendintos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, padedančios siekti bendrų nacionalinių 2020 m. energijos vartojimo efektyvumo tikslų

Lietuvos Respublikos įstatymai:

Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymas Nr. XII-2702 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 22, 31, 35, 39, 51, 59, 67, 69 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XII-2704 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XII-2703 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 57 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XII-2706 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 11, 12, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XII-2705 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 29 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XII-2701 (2016 m. lapkričio 3 d.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. 152 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimo Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. kovo 30 d. nutarimas Nr. 332 „Dėl Energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimas Nr. 547 „Dėl Kvartalų energinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimas Nr. 1141 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo

(modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymai:

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 1-3 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.3.2-LVPA-K-102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. sausio 22 d. įsakymas Nr. 1-14 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-104 įgyvendinimo priemonę „Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 1-26 „Dėl Šilumos tiekimo vamzdynuose patiriamų šilumos nuostolių nustatymo metodikos patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 1-28 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-104 įgyvendinimo priemonę „Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. 1-33 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.4.1-LVPA-K-106 priemonės „Elektros skirstomųjų tinklų modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. 1-63 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 1-7 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. balandžio 26 d. įsakymas Nr. 1-142 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 1-3 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.3.2-LVPA-K-

102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. 1-172 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-103 priemonės „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. 1-194 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. 1-196 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-103 priemonės „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti valstybės projektų sąrašo Nr. 2 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. 1-200 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ įgyvendinimo 04.4.1-LVPA-K-106 priemonę „Elektros skirstomųjų tinklų modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 29 d. įsakymas Nr. 1-221 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-K-107 priemonės „Gamtinių dujų skirstymo sistemų modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugsėjo 12 d. įsakymas Nr. 1-243 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. 1-200 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ įgyvendinimo 04.4.1-LVPA-K-106 priemonę „Elektros skirstomųjų tinklų modernizavimas ir plėtra“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugsėjo 15 d. įsakymas Nr. 1-247 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų

investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-103 priemonę „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 1-253 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-104 priemonės „Gamtinių dujų perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugsėjo 26 d. įsakymas Nr. 1-254 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. 1-3 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.3.2-IVPA-K-102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1-266 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymo Nr. 1-298 „Dėl 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 1-302 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakymo Nr. 1-250 „Dėl gamtinių dujų pažangių matavimo sistemų įdiegimo darbotvarkės patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 1-315 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.2-LVPA-K-102 priemonę „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. 1-320 „Dėl Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. 1-326 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. 1-196 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.3.1-LVPA-V-103 priemonės „Elektros perdavimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti valstybės projektų sąrašo Nr. 2 patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 1-338 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonės „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 1-332 „Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ įgyvendinimo 06.3.1-LVPA-K-107 priemonę „Gamtinių dujų skirstymo sistemų modernizavimas ir plėtra“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymai:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. D1-297 „Dėl kvietimo rengti savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo pilotinius investicijų projektus“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. D1-438 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-APVA-V-003 priemonės „Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. D1-502 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-APVA-V-003 priemonės „Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas“ iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti valstybės projektų sąrašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 23 d. įsakymas Nr. D1-560 „Dėl finansavimo skyrimo projektui pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-APVA-V-003 priemonę „Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugsėjo 13 d. įsakymas Nr. D1-613 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. D1-502 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-APVA-V-003 priemonės

„Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas“ iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti valstybės projektų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. D1-853 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gegužės 7 d. įsakymo Nr. D1-383 „Dėl finansavimo skyrimo projektams pagal finansavimo priemonę „Visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas), sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau nei 40%“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 8 d. įsakymas Nr. 3-421(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-R-518 priemonės „Vietinio susisiekimo viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. D1-873 „Dėl finansavimo skyrimo projektui, pateiktam pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-APVA-V-003 įgyvendinimo priemonę „Daugiabučių namų ir savivaldybių viešųjų pastatų modernizavimo skatinimas“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. D1-932 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gegužės 7 d. Įsakymo Nr. D1-383 „Dėl finansavimo skyrimo projektams pagal finansavimo priemonę „Visuomeninės ir gyvenamosios (įvairių socialinių grupių asmenims) paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas), sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau nei 40 %“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymai:

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 3-215(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-V-513 priemonės „Darnaus judrumo sistemų kūrimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. liepos 28 d. įsakymas Nr. 3-265(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-R-516 priemonės „Pėsčiųjų ir dviračių takų rekonstrukcija ir plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. gruodžio 8 d. įsakymas Nr. 3-420(1.5 E) „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-V-517 priemonės „Miesto viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymas:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. lapkričio 17 d. įsakymas Nr. 3D-681 „Dėl Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos pirmojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos žvejybos skatinimas“ priemonės „Energijos vartojimo efektyvumas ir klimato kaitos švelninimas. Pagrindinių arba pagalbinių variklių keitimas arba modernizavimas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymai:

Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. kovo 7 d. įsakymas Nr. 4-187 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas“ ir 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ jungtinės priemonės Nr. J03-IVG-T „Dalinis palūkanų kompensavimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymas Nr. 4-516 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. kovo 7 d. įsakymo Nr. 4-187 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas“ ir 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ jungtinės priemonės Nr. J03-IVG-T „Dalinis palūkanų kompensavimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. spalio 20 d. įsakymas Nr. 4-647 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+ “ projektų finansavimo sąlygų aprašo“.

Savivaldybių tarybų sprendimai:

Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų savivaldybės įgyvendina Energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programas. 2014–2016 m. šias programas patvirtino Birštono,

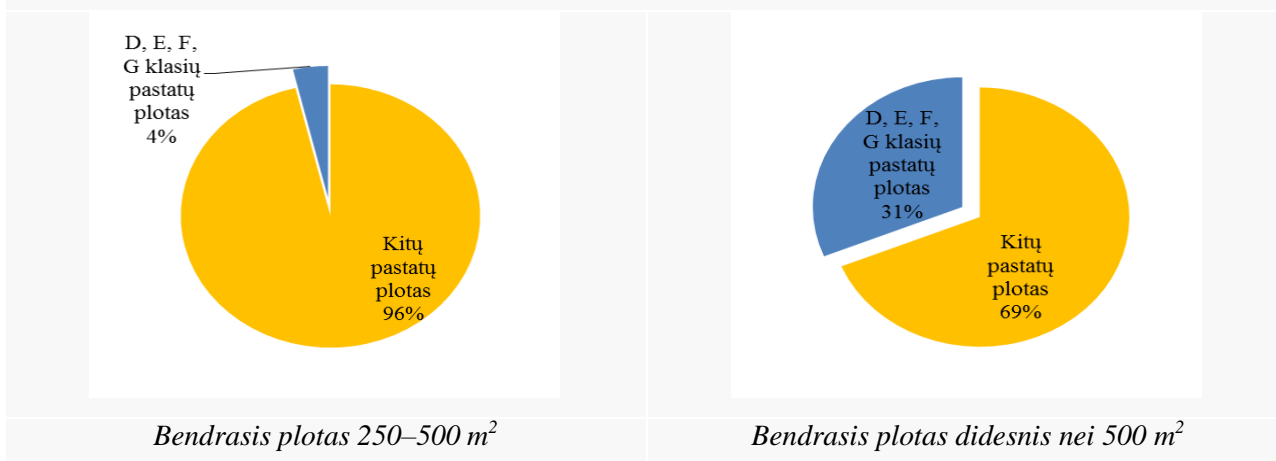
Utenos, Skuodo, Panevėžio, Kaišiadorių, Kėdainių, Ignalinos, Šiaulių rajonų savivaldybių tarybos ir Šiaulių miesto savivaldybės taryba.

Naujausiais duomenimis 2016 metais programą koregavo Molėtų, Mažeikių, Radviliškio rajonų savivaldybės tarybos ir Alytaus miesto savivaldybės taryba.

6. Valstybės pastatų atitiktis energinio naudingumo reikalavimams

2014 ir 2015 metais buvo sudaryti valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašai ir patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 1-7 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų sąrašo“ bei Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 1-291 „Dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų nuo 250 iki 500 kv. metrų sąrašo patvirtinimo“.

7 pav. Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų, neatitinkančių minimalių energinio naudingumo reikalavimų, C energinio naudingumo klasės, plotas (m²)

Šaltinis: Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

Atsižvelgiant į Direktyvos 2012/27/ES 5 straipsnio 4 dalies nuostatas, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija surinko iš centrinės valdžios institucijų duomenis apie jų naujus pastatus, naudojamus ir įsigytus vietoje konkrečių kitų centrinės valdžios subjektų pastatų, kurie buvo nugriauti 2016 m., ar pastatų, kurie dėl intensyvesnio kitų pastatų naudojimo buvo parduoti, nugriauti ar

nebenaudojami 2016 m. Šis plotas institucijų pateiktais duomenimis 2016 metais sudarė 41 217 kv. metrų.

7. Energija, sutaupyta taikant alternatyvias priemones

Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa

Siekiant įgyvendinti Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio reikalavimus iki 2020 metų, 2015 m. vasario 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 213 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimo Nr. 1213 „Dėl Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeista Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa (toliau – Programa).

Programos tikslas – iki 2020 m. pabaigos sumažinti šiluminės energijos (kuro) sąnaudas daugiabučiuose namuose, pastatytuose pagal galiojusius iki 1993 m. statybos techninius normatyvus, ne mažiau kaip 20 proc., tai yra skaičiuojamąsias metines šiluminės energijos (kuro) sąnaudas šiuose namuose iki 2020 m. pabaigos sumažinti ne mažiau kaip 1 000 GWh per metus.

Įgyvendinant Programos pirmąjį uždavinį iki 2015 m. planuojama įgyvendinti 1500 daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų, finansuojamų pagal Programą ir kitas valstybės remiamas ar savivaldybių patvirtintas programas (nuo 2005 metų), o iki 2020 m. šis skaičius turėtų sudaryti ne mažiau 4000.

Programos uždavinių įgyvendinimas 2015 m., priemonių gyvavimo laikotarpiai ir sutaupymo efektas iki 2020 m.:

1. Užtikrinti Programos reikalavimus atitinkančių daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų finansavimą ir įgyvendinimą – teikti lengvatinius kreditus ir kitą įstatymų nustatytą valstybės paramą butų ir kitų patalpų savininkams, skatinti butų ir kitų patalpų savininkų iniciatyvą įgyvendinti energiją taupančias priemones.

Vadovaujantis Programos įgyvendinimo stebėsenos duomenimis, kuriuos pateikė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra, vien 2015 m. buvo atnaujinti 574 daugiabučiai pastatai. Remiantis pateiktais duomenimis sutaupytos energijos kiekis 2015 m. sudarė **138 GWh arba suminiu būdu skaičiuojant 828 GWh**. Pastatų atnaujinimo priemonių gyvavimo laikotarpis yra 20 metų.

Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis sutaupytos energijos kiekis pagal šią programą 2014 m. sudarė **25,3 GWh arba suminiu būdu 177,1 GWh**.

2. Plėtoti visuomenės informavimą, švietimą ir mokymą pastatų energinio naudingumo didinimo, jų atnaujinimo (modernizavimo), energijos taupymo klausimais.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis, 2015 metais įgyvendinant Programos 2 uždavinį buvo įgyvendintos 1280 priemonės, o sutaupytos energijos kiekis sudarė **6,45 GWh**. Informavimo, švietimo ir mokymo pastatų energinio naudingumo didinimo, jų atnaujinimo (modernizavimo), energijos taupymo klausimais priemonių gyvavimo laikotarpis yra 1 metai.

Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis sutaupytos energijos kiekis pagal šią priemonę 2014 m. sudarė **41,12 GWh**.

Įskaičiuojant ir praėjusius 2014 m., bendras sutaupymo efektas pagal šią priemonę nuo 2014 iki 2015 m. siektų **47,57 GWh**.

Bendras sutaupymo efektas pagal šią programą nuo 2014 iki 2015 m. siekia **1052,67 GWh**.

Akcizai ir mokesčiai degalams

Remiantis Lietuvos statistikos departamento pateiktais duomenimis 2015 m. Lietuvoje buvo sunaudota apie 1519,8 mln. litrų dyzelino, 272,8 mln. litrų benzino ir 229,7 mln. litrų suskystintų naftos dujų. Lietuvoje degalams buvo taikytas 21 proc. pridėtinės vertės mokestis, t. y. 6 procentiniais punktais didesnis nei Europos Sąjungos nustatytas 15 proc. minimalus dydis. Taip pat benzinui taikytas akcizas 21 proc. (+0,07 euro/l) viršijo nustatytą Europos Sąjungos minimalų akcizo dydį benzinui, o akcizas suskystintoms naftos dujoms yra 243 proc. (+0,09 euro/l) didesnis už Europos Sąjungos minimalų akcizo dydį suskystintoms naftos dujoms.

Susumavus didesnių mokesčių ir akcizų įtaka galima teigti, kad benzino kaina buvo 15 proc., dyzelino – 5 proc., o suskystintų naftos dujų – 30 proc. aukštesnės dėl didesnių mokesčių ir akcizų nei numatyta Europos Sąjungoje. Kainų elastingumo dydžiai benzinui -0,58, dyzelinui ir suskystintoms naftos dujoms atitinkamai -0,25 ir -0,26 paimti iš Europos Komisijos užsakymu kompanijos Europe Economics atliktos Nacionalinių finansinių priemonių ir metodologijų, skirtų įgyvendinti Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 7 straipsnį, vertinimo ataskaitos (*Europe Economics, 15 December 2016, Evaluation of Fiscal Measures in the National Policies and Methodologies to Implement Article 7 of the Energy Efficiency Directive*).

Atsižvelgiant į Lietuvoje parduotų degalų (benzino, dyzelino ir suskystintų naftos dujų) kiekį ir paklausos elastingumą bei įvertinus kitų šalių (Švedijos, Ispanijos, Vokietijos) patirtį skaičiuojant mokestinių energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įtaką degalų suvartojimui, apskaičiuota, kad 2015 m. dėl kurui taikytų didesnių mokesčių ir akcizų buvo sutaupyta **421,5 GWh** energijos.

Sutaupytos energijos kiekis pagal šią priemonę 2014 m. sudarė **440,42 GWh**.

Bendras sutaupymo efektas pagal šią priemonę nuo 2014 iki 2015 m. siektų **861,92 GWh**.

Savivaldybių pastatų atnaujinimas

Lietuvos savivaldybėms priklausančių pastatų suminis sutaupyta energijos kiekis, pagal atnaujintus VĮ Lietuvos verslo paramos agentūros pateiktus duomenimis, 2014 m. buvo **15,58 GWh ir suminiu būdu 109,06 GWh**. Priemonės gyvavimo laikotarpis yra 20 metų.

Viešosios paskirties pastatų renovavimas nacionaliniu ir regioniniu lygiu

Viešosios paskirties pastatų renovavimo nacionaliniu ir regioniniu lygiu priemonės, vadovaujantis VĮ Lietuvos verslo paramos agentūros pateiktais duomenimis, įgyvendintos 2014 metais sutaupė **4,73 GWh**, o įgyvendintos 2015 metais **1,19 GWh**. Priemonės gyvavimo laikotarpis yra 20 metų.

Bendras sutaupymo efektas pagal šią priemonę nuo 2014 iki 2015 m. siektų **40,25 GWh**.
